

Posudek diplomové práce
Téma dospívání v moderní italské literatuře,
kteřou předložila bc, Tereza Grünzweigová
na oboru italianistika ÚRS FFUK
v květnu 2017

Téma, které si Tereza Grünzweigová zvolila pro svou práci, je vděčné a nabízí spoustu analytických i komparativních přístupů a podnětů. Ona je se rozhodla uchopit a ilustrovat na vzorku tří novel významných autorů italského Novecenta: *Agostina Alberta Moravii*, *Ernesta Umberta Saby* a *Za dveřmi (Dietro la porta)* Giorgia Bassaniho. Nesoustředila se na komparativní pohled na texty, zkoumá je odděleně, jako „vzorky“ tématu, jímž se rozhodla zabývat, a teprve v závěru nabízí jejich povšechné srovnání.

Proti této volbě není co namítat, nepochybně jsou to texty sice nevelké rozsahem, ale o to hlubší a komplexnější, pokud jde o obsahovou i výrazovou stránku (zejména pak v případě Ernesta) a nabízejí dost materiálu pro samostatné studie. Přesto ale vykazují řadu společných rysů, o kterých se ještě zmíním později, takže mám za to, že rozšíření komparativního přístupu v závěrečné kapitole by této bezesporu kvalitní a zajímavé práci prospělo, a to i vzhledem k názvu, který pro ni diplomantka zvolila.

Struktura práce je jasná a přehledná, postupuje chronologicky, podle data vzniku jednotlivých textů. Jednotlivé analytické oddíly jsou uvedeny stručnou přehledovou kapitolou, v níž autorka shrnuje letem světem námět dětství a dospívání“ od antiky po současnost s drze na italskou literaturu 19. a 20. století. Tento typ kapitol bývá obvykle nešťastný a nutně vede k povrchnosti a zkratkovitosti, a tedy by se i zde dalo leccos doplnit či upravit (např.: za renesance vzniká ve Španělsku pikareskní román, který má často nedospělého hrdinu...), ale v celku je shrnutí podáno dobře. Rozhodně bych v něm ale odlišila dětství od dospívání, tj. držela bych se pouze literárního ztvárnění dospívání, které je pak v práci dále traktováno, protože dětství je přece jen jiná věková kategorie. Jsem si dobře vědoma toho, že pubertu lze chápat jako součást dětství, že hrdinové často v dílech žijí od kolíčky po hrob, ale chceme-li některý věk tematizovat, v případě dospívání jde skutečně o specifickou kategorii, jež se vyznačuje (obvykle) krátkým, ale intenzivním trváním a v jejímž průběhu dochází k nějakému „iniciačnímu“ zážitku, ke ztrátě „nevinnosti.“ Jinými slovy, diplomantka zkoumá ve vybraných dílech zachycení, vyjádření, znázornění zmatků puberty, a toho bych se držela i v úvodní kapitole. Jde totiž o to, že všechny zkoumané texty lze nahlížet prismatickým způsobem

Bildungsromanu, jehož pravidla buď dodržují, jako Ernesto a menší míře i Agostino, nebo se jim vzeprou, což je případ Bassaniho *Za dveřmi*.

Rozbory jednotlivých novel si zaslouží pochvalu. Jsou pečlivé, citlivé, nahlízejí texty z proměnlivé perspektivy a přitom si udržují vnitřní koherenci. Při jejich čtení ale člověk nemůže nevnímat paralely a odlišnosti, které by chtěly dále rozvést, protože závěr ve smyslu konstatování, že dospívání je pro každého člověka nelehkým a také klíčovým obdobím, mi připadá trochu banální pro tak zdařilou práci. Více šlo vytěžit z empirického podloží textů, u Saby, který píše Ernestina v době, kdy je v Římě hospitalizován s psychickými problémy, jde přímo o auto-psychoanalytický akt. Diplomátka vazbu mezi traumaty empirických autorů a zpracováním puberty, kterou lze číst také jako „trauma“, registruje, ale mohla by s ní dále pracovat, aby si všimla, že řada témat se u všech autorů opakuje bez ohledu na osobní prožitky: vztah s matkou a objevení její sexuality (všechno jsou to mužští hrdinové), pocit outsiderství v kolektivu vrstevníků či snaha najít v takovém kolektivu své místo, hledání „vzoru“, pocit jinakosti. (Třebaže jde o tři autory s židovskými kořeny, o rasovou motivaci bych výklad moc neopírala.) Samostatnou kapitolou je pak homosexualita, která není ani v jednom případě tematizována jako trauma ve spojení s onou pocitovou jinakostí a mnohem víc souvisí s tělesností a zvědavostí hrdinů. Z naratologického hlediska je pak zajímavý vztah mezi časem vyprávění a časem příběhu, který je u Saby a Bassaniho, bez ohledu na zvolenou er či ich-form, vztahem individua a paměti, nástroje jakési hlubinné introspekce, vodítkem k po/uchopení sebe sama.

Ráda bych upřesnila, že z mé strany nejde ani tak o výhrady, jako spíše o i. lítost, že slibné práci chybí adekvátní závěr, ii. důkaz, že Tereza Grünzweigová napsala skutečně podnětnou práci, která čtenáře inspiruje k rozvíjení dalších postřehů.

Jedinou formální výtku mám k podivnému řešení citátů zarovnání na střed, kdy narativní texty dostávají takřka básnickou grafickou podobu, což asi nebyl záměr a což mě při čtení rušilo.

Závěrem: Jak vyplývá z mého posudku, práci hodnotím jako talentovanou a plně odpovídající kladeným kritériím. K obhajobě ji samozřejmě doporučuji a navrhuji klasifikovat ji známkou výborně.

V Praze 13. června 2017

PhDr. Alice Flemrová, Ph.D.
oponentka

